

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
Художньо-графічний факультет
*Кафедра теорії і методики
декоративно-прикладного мистецтва та графіки*

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

*м. Одеса
16-17 березня 2022 року*

УДК 745/749:37(477)(062.552)
Д28

У виданні представлено тези II Всеукраїнської науково-практичної конференції, що відбулася 16–17 березня 2022 року в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» з ініціативи кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки. Конференція збирала воедино досвід митців-просвітян, викладачів мистецьких освітніх закладів різних рівнів, діячів культури і мистецтв задля налагодження діалогу країн і регіонів, популяризації мистецьких традицій, виявлення ролі декоративно-прикладного мистецтва в розвитку сучасної художньої освіти.

Координатор проєкту

О. В. Ткачук

Упорядники:

кандидат педагогічних наук, доцент *О. В. Ткачук*,
старший викладач *Т. С. Штикало*

Відповідальні секретарі:

О. В. Ткачук, Т. С. Штикало

Друкується за рішенням вченої ради
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 2 від 29 вересня 2022 р.)

ISBN 978–966–927–868–5

© ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2022

Також важливим і дієвим засобом є проведення майстер-класів і лекцій з семантики декоративних елементів з сільською молоддю. Це заохочує місцеву молодь до вивчення, збирання і відтворення місцевих традицій, організації шкільних історико-краєзнавчих та етнографічних музеїв-світлиць.

На художньо-графічних факультетах і в інститутах мистецтв за-своюють різні види народного мистецтва, творчо переосмислюючи їх з точки зору і потреб сучасності. Сучасний фольклор є складним поєднанням традицій і новаторства, колективної та індивідуальної творчості.

Таким чином, навчання з теоретичним і практичним набуттям певних знань, умінь, освоєнням технік, а також дослідницька діяльність в експедиціях зі збором відповідної інформації та артефактів, і креативна діяльність — творче переосмислення та втілення у власних творах набутих знань, є складовими єдиного процесу вивчення, збереження і розвитку елементів традиційної народної культури у всій її багатомірності. А молода енергія і зацікавленість дають надію на успіх цієї благородної справи.

Крижевська Світлана Григорівна

*старший викладач кафедри образотворчого мистецтва
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
член Національної спілки художників України*

Неденко Дарія Костянтинівна

*здобувач вищої освіти ОС «бакалавр»
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»*

ДЕКОРАТИВНІСТЬ У НАТЮРМОРТІ

Ключові слова: декоративність, стилізація, натюрморт.

Жанр натюрморту не втрачає своєї актуальності ані у творчості, ані у навчальному процесі у системі підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва. Він тісно пов'язаний з історією розвитку світової художньої культури і є улюбленим жанром багатьох художників. Натюрморт пишуть як навчальні постановки у майстер-

нях, на пленері під час навчально-творчої практики. Він може бути складовою композиції портрету або картини, бути простим і складним, традиційним і гостросюжетним. У натюрморті художник оспіває красу предметного світу речей, створених людиною, розмаїття форм, кольорів, фактур матеріалів.

Натюрморт — не випадковий набір предметів. Предмети для натюрморту добираються відповідно до задуму і змісту і виражають ставлення митця до навколишнього світу. Однією з основних ознак натюрморту є декоративність, основною задачею якої є виявлення найхарактерніших, найвиразніших ознак великих кольорових і просторово-конструктивних відношень предметів, виявлення їх якостей.

Головним принципом декоративного рішення натюрморту є стилізація, перетворення просторової глибини зображення в умовно площинну.

Робота над декоративним рішенням натюрморту розвиває відчуття кольорової гармонії, ритму, кількісної та якісної підпорядкованості кольорових плям, в залежності від інтенсивності забарвлення тональної гармонії, контрасту або спорідненості фактур.

Сучасному декоративному натюрморту властиве надзвичайне розширення його меж як зображального жанру. Розуміння прекрасного значно розширило зображальні можливості митців, об'єктами зображення стали предмети, які раніше не привертали уваги художників.

Декоративне рішення передбачає використання різних видів декоративної стилізації, уміння застосовувати різні графічні трансформації для виявлення головної задачі, роботи в різних колористичних гамах і живописно-графічних техніках. Результатом має бути створення гармонійної композиції з використанням характерних елементів певного стилізового напрямку. В процесі роботи формуються навички створення авторських інтерпретацій у межах певного стилю, набуття досвіду самостійного вибору засобів і технік виконання декоративного натюрморту. Декоративність є однією з форм відображення реального світу і містить у собі такі поняття, як підвищена кольорова гармонія, тональне рішення із застосуванням тональних і кольорових контрастів, навіть сміливих протиставлень кольорів, площинність зображення без світло-тіньового моделювання об'ємів, певна умовність і узагальнення форм.

Декоративне рішення натюрморту у навчальному процесі означає творчий перехід від натури до мистецьких композиційних рі-

шень. В ході роботи над декоративним натюрмортом можна навчитися засобами кольору, ритму, тону поєднувати різні предмети, бачити цілісно взаємозв'язок між ними. У декоративному натюрморті можна використовувати мотиви орнаменту, включати його у живописну тканину твору.

Можливостей виконання декоративного натюрморту багато. Важливо усі застосовані прийоми і засоби спрямувати на виявлення головної ідеї, добре все обдумати і обґрунтувати, спрямувати на вирішення головної задачі декоративності — створення натюрморту, який здатен бути окрасою інтер'єру як витвір мистецтва. Головна якість декоративної композиції — декоративне преображення природи, підкреслена яскравість, ошатність, орнаментальна вишуканість предметного світу.

Литовченко Наталія Іванівна

*заслужений художник України, доцент, доцент кафедри монументально-декоративного і сакрального мистецтва Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, член Національної спілки художників України
n_lytovchenko@yahoo.com*

ЗБЕРЕЖЕННЯ ВИЗНАЧНИХ ТВОРІВ МОНУМЕНТАЛЬНО-ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

Ключові слова: українське монументальне мистецтво, мозаїка, мозаїчний рельєф, Чорнобильська АЕС.

Монументальне мистецтво України активно розвивалось у 1960–1990-х роках ХХ ст. З'явилась велика кількість цікавих архітектурних об'єктів, які потребували художнього оформлення. Художники-монументалісти глибоко розуміли роль мистецтва у формуванні духовного середовища та організації життєвого простору міст країни та з ентузіазмом включились у цей процес.

Одним із найвидатніших українських митців у галузі монументального мистецтва був Іван Литовченко (1921–1996) — лауреат Державної премії імені Т. Г. Шевченка, заслужений художник України.